

LISTÁZÁSI ROHAM

PÁRATLAN OLDAL - LXIII. évfolyam, 44. szám, 2019. október 31.

Olvasom, hogy az MTA elnöki székének várományosa, Freund Tamás már 2018 decemberében levélben biztosította a kormányfőt, hogy rá mindig lehet számítani, ha listázni kell. Mi több, az ő válla-nyaka már akkor olyannyira közös volt a hatalomával, hogy maga is királyi többesben ítélkezett a kutatótársairól:

„A kormányt folyamatosan kritizáló, gyengén teljesítő társadalomtudományi kutatócsoportok, intézetek munkatársai – akiktől szerettünk volna megszabadulni – itt fognak maradni a nyakunkon.”

Nem szeretném alábecsülni a levél műfaját, de szerintem sokkal elegánsabb egy ilyen üzenethez a versforma. A Rákosi-korszakból például máig kiemelkedik az a lista, amelyet írója drámai keretbe illesztett, és ezzel sokkal művészebb lett a hatás.

Listáját apokaliptikus képpel vezette föl, mintegy ráhangolva ezzel az olvasót a várható döbbenetre: *„Tömöríts! ez a feladatod, költő. Ezt nálunk nagyon kevesen teszik, jól látszik a magyar irodalomban, / sehol még ennyi verseskötetet, / a könyveim között egész halom van. Elönt a rettenetes áradás, / költő költőnek sarkára tapos...”* Ezután következik a felsorolás, amelyben a *tapos* szóra rímeltetett neveket a vers belső ritmusa kovácsolja egyetlen masszává: *„Kopré, Pilinszky, Nemes Nagy, Darázs, / Rába, Vas István, Weöres, Lakatos.”*

Majd a költő kilép a képből, és úgy üti rá a pecsétnyomóját a többiekre, hogy azt a saját érzelmei festékanyagába mártja: *„Egyik rosszabb, kevésbé rossz a másik, / de megmaradni egy sem érdemes. / Egyik citrom, a fogam belevásik, / a másik arisztokrata »Nemes«.”* Később az is kiderül, hogy a felsoroltak mind hazugok és kozmopoliták.

A költő egyébként Kuczka Péter volt, aki később nagyon megbánta az akkori fellépését. Ám ő és kortársai okkal hivatkozhattak arra, hogy hiszen a vers az csak szó, szó, szó, és ők sem tettek többet, mint hogy szavakat használtak. Kuczka maga személyesen nem lépett be a hatalomba, és nem vett részt semmiféle szervezett, tevőleges listázásban. Így azután végül ő is megtalálhatta a reális helyét a maga területén.

Ha másért nem, Freund Tamásnak már csak ezért is tudom ajánlani: a hatalommal folytatott magánlevelezés helyett inkább művészi formát keressen listázási gerjedelmei kielégítéséhez. Az ilyesmit az utókor mindig könnyebben meg szokta bocsátani.